

เพลงลูกทุ่ง สาวเพชรบุรี ลาสาวแม่กลอง สาวโพธาราม :
บทวิเคราะห์ว่าด้วยเพลงกับมิติเชิงพื้นที่ ดนตรี และการสื่อสาร

Miss Petchaburi, La Soa Mae Klong, Miss Photharam : Analysis to Country Songs for
Area Dimension, Music and Communication

รศ.ดร.พิเชษฐ ทั้งโต

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทนำ

บทความวิชาการเรื่องเพลงลูกทุ่ง สาวเพชรบุรี ลาสาวแม่กลอง สาวโพธาราม : บทวิเคราะห์ว่าด้วยเพลงในมิติเชิงพื้นที่ ดนตรี และการสื่อสาร มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สะท้อนคิดบริบทในเพลง ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเรียบเรียงเป็นบทความวิชาการ

ผลการศึกษาพบว่า เพลงสาวเพชรบุรี ลาสาวแม่กลอง สาวโพธาราม เป็นเพลงลูกทุ่งที่สะท้อนบริบทเชิงพื้นที่ที่ว่าด้วยประวัติ สังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ และศาสนา รวมถึงอารมณ์ในเพลงที่ผู้แต่งสะท้อนถึงความรักระหว่างชายหนุ่มหญิงสาว และเหตุการณ์ บุคคล พื้นที่ที่อยู่ในวิถีของเพลงนั้น นอกจากนี้เพลงยังเป็นเครื่องมือในการสื่อสารผ่านวิถีของเพลง ดนตรี และทัศนความคิดผ่านการแต่งของผู้แต่งเพลงด้วย

คำสำคัญ : สาวเพชรบุรี, ลาสาวแม่กลอง, สาวโพธาราม, ดนตรี, การสื่อสาร

Abstract

Articles on Country Music, Petchaburi Girl, Maeklong Girl, Photharam: An Analysis of Music in Spatial Dimension, Music and Communication The objective is to analyze the reflection of context in music. Use the method of study from relevant documents and research And compiled into an academic article

The study found that Miss Petchaburi, La Soa Mae Klong, Sao Photharam is a country song that reflects the spatial context of history, society, culture, beliefs and religion, as well as the mood in the song that the song reflects the love between young men, women and the events of the people in the area. In the way of that song In addition, music is also a means of communication through the way of music, music and visual thinking through the compositions of song composers.

Keywords : Miss Petchaburi, Miss Meaklong, Miss Photharam, Music, Communication

1.บทนำ

เหตุผลที่เขียนบทความนี้ด้วยผู้เขียนมีภาระงานเป็นอาจารย์บรรยายพิเศษและมีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงครามบ่อย ๆ ตั้งแต่การเปิดหน่วยวิทยบริการที่จังหวัดราชบุรี (วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม) และหน่วยวิทยบริการจังหวัดเพชรบุรี (วัดพระรูป) จนสามารถขับเคลื่อนและยกระดับเป็นวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง 2 แห่ง (ราชกิจจานุเบกษา,2559;ราชกิจจานุเบกษา,2562) ให้เป็นสถาบันการศึกษาภายใต้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นส่วนสำคัญในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ในพื้นที่ในรูปแบบของวิทยาลัยสงฆ์ และในการเดินทางแต่ละครั้งทั้งประชุมขับเคลื่อน ร่วมเป็นผู้บริหารที่ต้องทำหน้าที่ประสานระหว่างพื้นที่ทั้งคณะสงฆ์และภาคส่วนราชการ กับผู้บริหารมหาวิทยาลัยในส่วนกลาง รวมไปถึงการไปสอนเพื่อให้สถาบันการศึกษาทั้ง 2 แห่ง สามารถขับเคลื่อน จนกระทั่งมีศิษย์ที่สำเร็จการศึกษาเป็นบุคลากรในหน่วยของตัวเอง ทั้งในระดับปริญญาตรี โท และเอก จนกระทั่งผันจากผู้เรียนมาเป็นอาจารย์ ถ่ายทอด สอน พัฒนา และจัดการศึกษาได้ ผันมาเป็นผู้บริหารมีส่วนต่อการจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษาในองค์กรรวมทั้งในฐานะผู้บริหาร ในฐานะเป็นผู้จัดการศึกษาเป็นครู บุคลากร ในหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้น รวมไปถึงเป็นส่วนสนับสนุนคนให้มาเรียน อันหมายถึงหากคน หามวลชนมาศึกษา มาเรียนต่อด้วย นับเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้มาเรียนหนังสือ หางบประมาณมาสนับสนุนในรูปแบบของการบริจาคบ้าง หากคนมาเรียนหนังสือในรูปแบบของการอนุญาตให้ลูกพระ ลูกเณรมาเรียนหนังสือ พร้อมสนับสนุนงบประมาณในการสนับสนุนการศึกษา ซึ่งปรากฏในหลาย ๆ วัด ทั้งมาศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองของเจ้าอาวาส เจ้าสำนัก และสนับสนุนพระเณรในวัดให้มาเรียน หาทุนการศึกษาให้ หารถรับส่งเป็นต้น หรือในส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่สนับสนุนให้พระเณรในจังหวัดมาเรียน ด้วยมองว่าเป็นช่องทางหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในศาสนา ให้เป็นคนมีคุณภาพด้านการศึกษาและพัฒนาตัวเองไปเป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพที่จะทำงานสืบสานอายุพระพุทธศาสนาได้ เมื่อไปพื้นที่นั้นบ่อย ๆ วิถีของคนร้องเพลงลูกทุ่ง ฟังเพลงลูกทุ่งแบบผู้เขียน จึงใช้เพลงเป็นการสร้างบรรยากาศขณะขับรถ พร้อมร้องตาม ประหนึ่งฝึกเสียงแก้ง่วงไปด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับบรรยากาศ จะได้นำเพลงที่ฟังบ่อย พร้อมนำไปร้อง เช่น เพลงหนุ่มทุ่มกระโจมทอง (เสรี รุ่งสว่าง) ที่ร้องแก้กับเพลงสาวเพชรบุรี (พุ่มพวง ดวงจันทร์) ลาสาวแม่กลอง (พนม นพพร) มนต์รักแม่กลอง (ศรคีรี ศรีประจวบ) สาวโพธาราม (สายัณห์ สัญญา) และเพลงลาสาวโพธาราม (รุ่ง โพธาราม/จำليبเอกพยงค์ ทองประหลาด) (เคน สองแคว,2560) และเพลงอื่น ๆ อีกมากตามประสาน้องเพลง แต่ในบทความนี้จะได้ยกเพลงตามชื่อเรื่องบทความมาวิเคราะห์สะท้อนถึงความเป็นมาในบริบทเชิงพื้นที่ เป็นการศึกษาอีกมิติหนึ่งผ่านเพลงลูกทุ่งและข้อเท็จจริงในเพลงที่เนื่องด้วยเนื้อเพลง ทำนอง และบริบทของเพลงในเชิงพื้นที่และดนตรี เพื่อสะท้อนคิดวิเคราะห์ในแบบบทความวิชาการต่อไป

ภาพ 1 เพลงดังในอดีตกับขุนพลเพลงในตำนาน พุ่มพวง ดวงจันทร์ (สาวเพชรบุรี) พนม (ลาสาวแม่กลอง) นพพร สายัณห์ สัญญา (สาวโพธาราม) (ภาพ : ออนไลน์)

2.เพลงที่ว่าด้วยเพชรบุรี ราชบุรี และสมุทรสงคราม

ในฐานะคนฟังเพลงโดยเฉพาะเพลงลูกทุ่งอาจจะคุ้นชินเพลงที่ร้องด้วยนักร้องต่างช่วงเวลานั้น แต่อาจเฉพาะเพลงที่คุ้นชินและมีค่าว่าที่นิยมเฉพาะพื้นที่ เช่น สาวสวนแตง (สุรพล สมบัติเจริญ,พ.ศ.2473-2511) สาวงามเมืองพิจิตร (สดีไส รุ่งโพธิ์ทอง,พ.ศ.2494-) พบรักปากน้ำโพ (สายัณห์ สัญญา,พ.ศ.2496-2556) หรือเพลงที่ประสงคนนำมาเขียนบทความ สาวเพชรบุรี (2522?) ที่แต่งโดยครูชลธิ ธารทอง (สมนึก ทองมา/พ.ศ.2480-) ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง เมื่อ พ.ศ.2542 ที่ขับร้องครั้งแรกโดยพุ่มพวง ดวงจันทร์ (รำพึง จิตรหาญ ,พ.ศ.2504-2535) และถูกนำมาขับร้องโดยนักร้องหรือในการประกวดอีกหลายท่าน โดยเพลงนี้เป็นเพลงร้อง แก่จากเพลงหนุ่มทุ่งกระโจมทอง (2542) ที่ครูเพลงแต่งให้เสรี รุ่งสว่าง (บุญลือ รุ่งสว่าง,พ.ศ.2498-) ขับร้อง ก่อนจากนั้นจึงแต่งเพลงร้องแก่ คือ "สาวเพชรบุรี" นับเป็นปรากฏการณ์ของเพลงลูกทุ่งในช่วงเวลานั้นด้วย (สัญญา ชีวะประเสริฐ, 2017,133-153) **ลาสาวแม่กลอง** (2509) ที่แต่งโดย เลิศ วงศาโรจน์ (พ.ศ.2490?-) ซึ่งเป็นคนแม่กลอง แต่งเพลงนี้เมื่อปี 2509 ระหว่างถูกเกณฑ์ไปเป็นทหารเรือที่สัดหีบ ชลบุรี ใช้เวลาแต่งแค่สองวัน แต่ความที่ตัวเองไม่รู้โน้ตเพลง ไม่สามารถนำเพลงไปต่อยอดได้ จึงขายเพลงนี้ให้กับเกษม สุวรรณเมนะ ในราคา 300 บาท ที่แต่งต่อและร้องครั้งแรกโดยพนม นพพร หรือเพลง **สาวโพธาราม (2522?)** ร้องโดยสายัณห์ สัญญา เนื้อเพลงแต่งและร้องในช่วงเวลาที่เหลื่อมกันไม่มาก นัยหนึ่งเป็นการสะท้อนความงามในเชิงพื้นที่ ซึ่งจะมีเพลงที่ร่วมเวลาใกล้เคียงกันคือ ลาสาวโพธาราม (รุ่ง โพธาราม) ที่สะท้อนบริบทเชิงพื้นที่ ซึ่งในการเขียนบทความนี้จะได้นำ 3 บทเพลงอันประกอบด้วยพื้นที่คือสามจังหวัดทั้งเพชรบุรี สมุทรสงคราม และราชบุรี มาเป็นกรอบในการอธิบายนำเสนอในบทความ ซึ่งเนื้อเพลงทั้งสามดังปรากฏในตาราง

<p>สาวเพชรบุรี ครูชลธิ ธารทอง (แต่ง) เมื่อ พ.ศ. 2542 ร้องโดย พุ่มพวง ดวง จันทร์</p>	<p>หนุ่ม ทุ่ง กระโจมทอง ฝากเพลงรักลอยล่อง สู่ห้องใจฉัน เสียงเพลงที่ครวญ ขวนใจหวั่น ฝากรำพันถึงเพชรบุรี พบกันปีกลาย ก็เมืองเพชรนั้นไกล ไกลแค่นี้ แล้วใยไม่มา หาเลยนี้ เกือบจะปีที่รอเช้า เย็น มี หนุ่ม ชาวกรุง ฝากความรักหมายมุ่ง ไม่ว่างวัน ถึงมีสร้อยทอง สองร้อยเส้น ก็ไม่เห็นหวังเรียงเคียงชม แล้วใครลืมนใคร ขำว่าพบรักใหม่ นครปฐม น่อง ยิ่งล้ากลืน ผืนใจข่ม สตรีระทมแสนทรมาณ มอง ยอด เขาวัง ยอดเขาสูงคอดั่ง จวนเสียด ฟ้า โลกบุญลูกมี เพียงต้นหญ้า วาสนาจึงพาเป็นรอง สาวเมืองน้ำตาล ฝากเพลงเศร้าลอย ผ่าน จากใจน่อง ขอถามสักคำ ยังขุ่นข้อง ทุ่งกระโจมทองเียง มีสองใจ</p>
<p>ลาสาวแม่กลอง เลิศ วงศาโรจน์ แต่งเมื่อ พ.ศ. 2509 และ เกษม สุวรรณเมนะ (แต่ง)</p>	<p>สิ้น..แสงดาว ดูเหว่าเราร้อง จากสมุทมูล่มน้ำแม่กลอง ที่จำจากน้องคนงาม แว่หวูด รถไฟ ที่แสนอาลัยสมุทรสงคราม คงละเมอเพื่อพริ้ว คิดถึงคนงามที่อยู่แม่กลอง ราชการทหารเรียกใช้ ลูกน้ำเค็มไอ้ทัพเรือไทย ผึกเตรียมเอาไว้คุ้มครอง ที่ต้องขอลา จากแล้วแก้วตาลถิ่นแม่กลอง คงหวนมาหาน้อง คนสวยแม่กลองคอยพี่กลับมา เมื่อ สงกรานต์งานวัดบ้านแหลม เคยเที่ยวชมกับโฉมแฉล้ม เมื่อคืนข้างแรมเมษา สรงน้ำร่วม น่อง ปิดทองพระปฎิมา อธิฐานรักอยู่คู่ฟ้า หวังเกิดมาร่วมใจ ป้อม..พระจุลไกลบ้าน</p>

พนม นพพร (ขับร้อง)	ห่างน้อง เมื่อฝนมาฟากฟ้าคะนอง ได้ยินถึงน้องหรือไม่ พี่ส่งสัญญา ฟากฟ้าครวญมาจากห้วงหัวใจ คือเสียงครวญชวนให้ ทหารเรือไทยยังห้วงแม่กลอง
สาวโพธาราม สายัณห์ สัญญา (ขับร้อง)	คนสวยโพธารามคนงามแห่งนี้ หน้าตาสวยดี สวยดีเป็นที่ฝันใฝ่ พี่ฝากรักน้องทั้งสี่ห้อง หัวใจ น้องจะรู้อย่างไร ว่าใครคนหนึ่งถามหาคนสวยโพธารามคนงามที่ฝัน คิดถึงทุกวัน ทุกคืนที่ฝันเห็นหน้า พี่ครวญครนึ่งคิดถึงอยากเห็นหน้าตา พี่เฝ้าแต่ภาวนาให้ได้น้องมาสมดังใจ โพธารามเหมือนโพธิ์งามร่มเย็น ตัวพี่เหมือนเช่น เป็นผู้อาศัย คนโพธารามน้องคงจะงามน้ำใจ รับรักสักหน่อยได้ไหม อาศัยอยู่ในร่มโพธิ์ คนสวยโพธารามคนงามแห่งนี้ สาวราชบุรี ราชบุรีแดนนี้คนโก้ สี่ห้องใจน้อง เนื้อทองหัวใจห้องโต คงไม่ขายชั่งกิโล คนโก้สาวโพธาราม คนสวยโพธารามคนงามแห่งนี้ สาวราชบุรี ราชบุรีแดนนี้คนโก้ สี่ห้องใจน้อง เนื้อทองหัวใจห้องโต คงไม่ขายชั่งกิโล คนโก้สาวโพธาราม

ทั้งหมดเป็นเพลงที่ส่วนใหญ่ถ้าเป็นคอกลูกทุ่ง อาจไม่พลาดต่อเนื้อเพลงในเพลงที่ยกมา ส่วนผู้เขียนเห็นว่าด้วยเดินทางจังหวัดเหล่านี้ประจำ จึงเหมือนเอาเพลงมาควรว้าฟังถึง แต่ในเวลาเดียวกันการแต่งเพลง จะเห็นจังหวะของภาษา ที่สะท้อนถึงฉันทลักษณ์ และบริบทของช่วงเวลา ข้อมูลเชิงพื้นที่ และข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ในเชิงพื้นที่ สถานที่อันเป็นเงื่อนไขอันเป็นที่มาของเพลง ดนตรีกับจังหวะ และช่วงเวลาของเพลง รวมทั้งแรงบันดาลใจ ซึ่งอาจไม่ได้พบ หรือไม่เห็นโดยตรงว่าเพลงเหล่านี้มีอารมณ์เพลง หรือมีแรงบันดาลใจอย่างไร ผู้เขียนในฐานะคนสุโขทัย จะมีเพลง “สุโขทัยระทม” ที่ครูจิว พิจิตร (ดิเรก เกศรีระคุปต์, พ.ศ.2466-2553) อยู่ในวงไวพจน์ เพชรสุพรรณ (พาน สกุลณี,2478-) ที่ไปทำการแสดงและต้องผ่านจังหวัดสุโขทัย พอดีเกิดเหตุการณ์ไฟไหม้ตลาดครั้งใหญ่ เมื่อ 11 มีนาคม พ.ศ.2511 ตำรวจกันธรถไวนานมาก ทุกคนในวงนั่งอยู่ในรถบัสกันหมด ครูจิว พิจิตร จึงนำเหตุการณ์นั้นมาเป็นแรงบันดาลใจในการแต่งเพลง "สุโขทัยระทม" และเมื่อกลับถึงกรุงเทพฯ ครูไวพจน์ จึงนำเพลงที่แต่งขึ้นนี้ให้เพชร โพธาราม (จดหมาย แหยมศิริ,2498-) เป็นผู้ขับร้องบันทึกเสียงเพลง"สุโขทัยระทม"เป็นเพลงแรกในชีวิต และครูจิวได้แต่งเพลงแก้ในชื่อ “สงสารสุโขทัย” ให้กับทรายทอง ณ โคราช (สายทอง เกตุนอก,2495-) ซึ่งขณะนั้นอายุเพียง 15 ปีเป็นผู้ขับร้อง จากที่ยกมาต้องการบอกว่าแรงบันดาลใจเป็นส่วนหนึ่งของการแต่งเพลงตามเงื่อนไขและเหตุผลของแต่ละเพลงด้วย โดยในบทเพลง 3 สาว (สาวเพชรบุรี/ลาสาวแม่กลอง/สาวโพธาราม) ที่ยกมาเป็นประเด็นของการเล่าเรื่องจะได้นำมาอธิบายเสริมเติมตามแนวคิดและประเด็นของเขียนบทความต่อไป

3.สะท้อนคิดในเพลง มิติเชิงพื้นที่ จากเพลง ลาสาวแม่กลอง สาวเพชรบุรี สาวโพธาราม

การเล่าเรื่องผ่านเพลง สะท้อนบริบทเชิงพื้นที่ บริบทถึงเหตุการณ์ในเพลง และในเวลาเดียวกัน ยังเป็นการสะท้อนคิดผ่านวรรณกรรมของการเล่าเรื่อง หากมองย้อนกลับไปบริบทของสังคม จะทำให้เห็นว่าดนตรีที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นทำให้เกิดการขับเคลื่อนดนตรี ไปเป็นส่วนหนึ่งของเพลง ส่วนหนึ่งของดนตรี ทำให้เกิดการขับเคลื่อนเป็นพลังและพลวัตในเชิงสังคมด้วยเช่นกัน ซึ่งในบทความนี้จะได้นำแจก แบ่งปันให้ทราบในภาพรวมด้วยเช่นกัน ซึ่งจำแนกได้ดังนี้ คือ

1. บทเพลงสะท้อนอารมณ์เพลง สะท้อนวิถีธรรมชาติของมนุษย์ หมายถึง ในเพลงจะเป็นเรื่องสะท้อนอารมณ์รักใคร่ ในแบบหนุ่มสาว กรณีสาวสาวแม่กลอง ที่สะท้อนให้เห็นว่าหญิงชาย รักกันสะท้อนความรู้สึกต่อความรัก และรู้สึกต้องพรากจากไกล อารมณ์ก็จะโหยหาต่อความรักนั้นประหนึ่งว่าไม่อยากจากกันไปไหนไกล เทียบกับเพลงลาสาวโพธาราม ที่ต้องลาไปเป็นทหารหรือไปรบในสงครามเมื่อต้องไปสมรภูมิในเวียดนาม หรือในเพลงสาวเพชรบุรีที่เป็นความอาลัยอาวรณ์ต่อกันและกัน ที่เริ่มด้วย “...หนุ่มทุ่งกระโจมทอง ผากเพลงรักลอยล่อง สู้ห้องใจฉั้น เสียงเพลงที่ครวญชวนใจหวั่น ผากรำพันถึงเพชรบุรี พบกันปีกหลาย ก็เมื่อเพชรนั้นใกล้ ใกล้แค่นี้ แล้วใยไม่มา หาเลยนี้ เกือบจะปีทีรอเข้าเย็น มีหนุ่มชาวกรุง ผากความรักหมายมุ่ง ไม่ว่างเว้น...” ถึงจะห่างแต่ก็แสดงถึงความมุ่งมั่นในรักดังประโยคตอบต่อการตัดพ้อของอีกฝ่ายว่า “...ถึงมีสร้อยทองสองร้อยเส้น ก็ไม่เห็นหวั่นเรียงเคียงชม..” และมีประโยคตัดพ้อที่ว่า “..แล้วใครลืมนใคร ช่าวว่าพบรักใหม่นครปฐม น้อยยังกล้ากลืนฝืนใจข่ม สุระทมแสนทรมาณ..มองยอดเขาวิ้ง ยอดเขาสูงคอดั่ง จวนเสียดฟ้าไธบุญลุมมีเพียงต้นหญ้า วาสนาจึงพาเป็นรอง สาวเมืองน้ำตาล ผากเพลงเศร้าลอยผ่านจากใจน้อง ขอถามสักคำยังชุ่นช้อง ทุ่งกระโจมทองไหมมีสองใจ..” เป็นต้น ดังนั้นอารมณ์ ความรู้สึก สะท้อนอารมณ์เพลงในช่วงเวลานั้น จึงเป็นเรื่องของชายหนุ่มหญิงสาว หญิงชาย ที่ใช้คำว่ารักเป็นเครื่องเชื่อมประสานซึ่งกัน ดังเพลงหนุ่มทุ่งกระโจมทอง กับสาวเพชรบุรี ที่เป็นเพลงแก้กัน หรือสาวโพธาราม และลาสาวโพธาราม แม้จะต่างช่วงเวลากันเล็กน้อย แต่ก็สะท้อนให้เห็นความผูกพันในแบบชายหนุ่มหญิงสาวด้วย เป็นอารมณ์อาลัยอาวรณ์ ที่เนื่องด้วยความรู้สึก ดังนั้นการแต่งเพลงแล้วสะท้อนตัวละครเป็นสตรีในพื้นที่นั้น พร้อมกับเหตุผลของการลา เหตุผลประทับใจในความเป็นที่มาของเพลง จึงเป็นเรื่องของรักหญิงสาว การจากลา และการอาลัยอาวรณ์ ที่สะท้อนอารมณ์ ความรู้สึก ดีใจ โศกเศร้า เคล้าความต้องการตามวิถีธรรมชาติที่เกิดขึ้น

2. บทเพลงบันทึกบริบทของช่วงเวลาในเนื้อเพลง จากเนื้อเพลง สาวแม่กลอง “ราชการทหารเรียกใช้ ลูกน้ำเค็มไอ้ทัพเรือไทย ผีกเตรียมเอาไว้คุ้มครอง” ที่เป็นเหตุที่ผู้แต่งเพลงได้ถูกเกณฑ์ไปเป็นทหารและนำเหตุการณ์ส่วนนี้มาแต่งเป็นเนื้อเพลง ในบริบทช่วงนั้นจะเป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับสงครามในเวียดนาม หรือสงครามอินโดจีน ไทยได้เข้ากับฝ่ายต่อต้านคอมมิวนิสต์ร่วมกับสหรัฐอเมริกา จึงได้ส่งทหารเข้าไปยังอินโดจีนร่วมกับสหรัฐอเมริกา จึงเป็นที่มาของค่ายทหารรับจ้างที่จังหวัดอุดร และอุตะเถา รวมทั้งพญาไต้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับรองรับทหารฝรั่งในช่วงนั้น

พญาไต้ที่รู้จักไปทั่ว เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2502 เมื่อมีรถบรรทุกขนาดใหญ่ของทหารอเมริกัน ประมาณ 4-5 คัน บรรทุกทหารเต็มคันรถ ประมาณคันละ 100 คน จากนครราชสีมา ซึ่งฐานทัพของทหารอเมริกันอยู่ มุ่งมาสู่พญาไต้ และมาเข้าบ้านตากอากาศของพระยาสุนทร บริเวณตอนใต้ของหาด โดยผลัดกันมาพักผ่อนเป็นงวด งวดละสัปดาห์ จากพฤติกรรมของทหารอเมริกันเช่นนี้ จึงกลายเป็นจุดเริ่มต้นการท่องเที่ยวเมืองพญาไต้ตนเอง จากสภาพหมู่บ้านชายทะเลที่เงียบสงบ ก็พลันเปลี่ยนแปลงกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวตากอากาศ

จนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลกในปัจจุบัน และพญาไต้ในช่วงต่อมาให้เป็นทหาร หรือในเพลงลาสาวโพธาราม เพลงเนื่องจาก “ลาถิ่นคนงาม ไปสงครามในเวียดนาม” ซึ่งเป็นเนื้อเพลงของลาสาวโพธาราม ที่เชื่อมกับสงครามเวียดนาม และกลุ่มทหารเสียด้า ที่เข้าไปรบในสงครามเวียดนาม และเพลงสาวเพชรบุรีที่บอก

ให้รู้ถึงอดีตเจ้าอาวาสวัดกระโจมทอง หลวงพ่อสายที่อาจเป็นเกจิอาจารย์และมีชีวิตอยู่ในช่วงที่แต่งเพลง สะท้อนให้เห็นถึงบริบทของช่วงเวลาที่ตั้งเพลง การนำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือคาบเกี่ยวมาเป็นแรงบันดาลใจ ในการแต่งเพลง ก็เป็นว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบันทึกประวัติศาสตร์ เป็นส่วนหนึ่งของการเชื่อมโยงกับ เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ด้วย

3.บทเพลงสะท้อนบริบทเชิงพื้นที่ ในเพลงที่ยกมาจะเป็นการสะท้อนถึงบริบทเชิงพื้นที่ทั้งในส่วนของ เพชรบุรี แม่กลอง สมุทรสงคราม และโพธาราม เช่นในเพลงสาวโพธาราม ดังมีเนื้อเพลงว่า “คนสวยโพธาราม คนงามบ้านโป่ง” พอสืบ ข้อมูลไปจะพบว่า “โพธาราม” จะมีความหลากหลายชาติพันธุ์ทั้ง จีน มอญ ยวน ที่อยู่อาศัยในโพธาราม และ มีการแต่งงานข้ามกันไปมาทำให้เกิดการผสมผสานระหว่างชาติพันธุ์พื้นถิ่นกับผู้อพยพเข้ามา ดังที่มีข้อความว่า “คนจีนมาแต่งงานกับคนเชื้อสายมอญซึ่งผิวพรรณขาวเนียน ทำให้หน้าตาดีแบบชาวหมวยแต่ไม่ตาชั้น เดียว” ก็เกิดคำถามว่าความหลากหลายชาติพันธุ์มาจากแหล่งใด ก็พบข้อมูลว่า รัชกาลที่ 1 (พ.ศ.2325-2352) ได้ยกทัพไปตีหัวเมืองเหนือแถวเชียงใหม่ เชียงจันทร์และนครเวียงจันทน์มาตั้งถิ่นฐานในราชบุรี ส่วนจีนได้อพยพเข้ามาพึ่งบรมโพธิสมภารและตั้งถิ่นฐานอยู่ในราชบุรี ดังปรากฏการตั้งถิ่นฐานใน อำเภอเมือง อำเภอบ้านโป่ง โพธาราม เป็นต้น มีข้อมูลเรื่องเล่าว่า พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ.2396-2453) หัวในคราวเสด็จพระราชดำเนินกลับจากประพาสไทรโยคทางชลมารคครั้งที่ 3 ในปี พ.ศ.2431 แล้วได้ ประทับพักที่เรือนบนพลับพลาและเสด็จประพาสตลาดโพธาราม ซึ่งราษฎรทั้งชาวไทย จีน มอญ และลาวเฝ้ารับ เสด็จด้วยเครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับสวยงามจนมีพระราชดำรัสชมว่า “คนโพธารามนี้สวย” หรืออีกนัย หนึ่งหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้อธิบายไว้ว่าเมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ.2424-2468) รัชกาลที่ 6 (พ.ศ.2453-2468) ได้เสด็จ พระราชดำเนินนำกองเสือป่าไปซ้อมรบที่ค่ายหลวงบ้านไร่ อำเภอบ้านโป่ง ได้มีราษฎรชาวโพธารามรับเสด็จถวายการรับใช้อย่างใกล้ชิด จึงมีพระราชดำรัสชมว่า “คนสวยโพธารามสวยมีน้ำใจดี” หรืออีกนัยหนึ่งถึงบ้านโป่งนายอำเภอนำราษฎรไปเฝ้าอรับเสด็จเป็นจำนวนมาก เมื่อเสด็จขึ้นฝั่งทรงเห็นราษฎรที่มาเฝ้าแต่งกายเรียบร้อยและหมอบกราบกัน อย่างพร้อมเพรียงสวยงามจึงมี พระราชดำรัสชมว่า “คนบ้านโป่งนี้งาม” ทั้งนี้คำขวัญที่ว่า “คนสวยโพธาราม คนงามบ้านโป่ง” นั้นเป็นคำขวัญ ที่บ่งบอกถึงจริยธรรมอันดีงามของชาวโพธารามและชาวบ้านโป่งที่ สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นผู้มีน้ำใจไมตรีอัน ดีงาม พุดจาไพบรา และงามพร้อมด้วยกิริยามารยาท (วิระพงศ์ มีสถาน,2550;เพชรรุ่ง เทียนปวีโรจน์,2015 147-166)

ในส่วนแม่กลอง จังหวัดสมุทรสงคราม “คนสวย แม่กลองคอยพี่กลับมา..เมื่อสงกรานต์งานวัดบ้าน แผลม” ในบริบทนี้สะท้อนถึงพื้นที่แม่กลองและวัดบ้านแผลม อันมีพระพุทธรูปสำคัญ ป้อมพระจุล ดังนั้น เพลงกับเนื้อหาจึงเป็นการสะท้อนพื้นที่บริบทเชิงพื้นที่ ดังเพลงสาวเพชรบุรี ที่ให้ข้อมูลของพื้นที่ “...มอยยอดเขา วัง ยอดเขาสูงคอดั่ง จวนเสียคฟ้า โธ่บุญลูกมีเพียงต้นหญ้า วาสนาจึงพาเป็นรอง สาวเมืองน้ำตาล...” ดังนั้น เขาวังโบราณสถานที่สำคัญของเพชรบุรี และบริบทของเมืองเพชรที่มีตาลจนเป็นเอกลักษณ์และในเพลงใช้คำ ว่า “สาวเมืองน้ำตาล” ที่น่าจะมีเพียงจังหวัดเดียว หรือที่เชื่อมไปถึงหนุ่มกระโจมทอง (เพลงหนุ่มทุ่งกระโจม

ทอง) ที่มีข้อมูลว่าสร้างจากตำนานหนุ่มบ้านกระโจมทอง ตำบลหลักสอง อำเภอบ้านแพ้ว สมุทรสาคร ตัดพ้อรักกับสาวบ้านเพรียง ตำบลโพไร่หวาน อำเภอเมืองเพชรบุรี และในเพลงยังเชื่อมข้อมูลไปถึงหลวงพ่อบุญ หรือ พระครูสาครสุวรรณคุณ (หลวงพ่อบุญ สุวณฺณจฺจนโท) เจ้าอาวาสรูปที่ 4 วัดทุ่งกระโจมทอง ต.หลักสอง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร และกล่าวถึงหลวงพ่อบุญ อดีตเจ้าอาวาสวัดเพรียงด้วย (เพลงนี้มีข้อมูลบางกระแสว่า คนในพื้นที่บ้านกระโจมทองและบ้านเพรียงช่วยกันแต่ง แต่เข้าใจว่าคงเรียบเรียงข้อมูลเพื่อการ ปชส.บ้าน ปชส.วัด แล้วส่งให้ครูเพลงที่มีชื่อเสียงเรียบเรียงให้อีกที อย่างไรก็ตามก็ข้อมูลที่แพร่หลายทั่วไป เป็นผลงานการแต่งของครูชลธี ธารทอง

ภาพที่ 2 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 โปรดเกล้าให้ พระครูสาครสุวรรณคุณ (หลวงพ่อบุญ) วัดทุ่งกระโจมทอง จ.สมุทรสาคร ที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่ง หนุ่มทุ่งกระโจมทองเพลงแก๊งของ “สาวเพชรบุรี” เข้าเฝ้าเมื่อ 9 กันยายน 2507 (ภาพ : วัดทุ่งกระโจมทอง / ออนไลน์)

4.บทเพลงสะท้อน ความเป็นเพศ อันหมายถึงเพศหญิงเพศชาย ความรัก ความรู้สึก อารมณ์ ดังปรากฏในงานวิจัยเรื่อง “เพศวิถีและสังคมไทยในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง” (อรวรรณ ชมดวง,อรทัย เพ็ญยุระ, 2557 : 76-98) ที่ในงานวิจัยให้ข้อมูลว่าในเพลงสะท้อนค่านิยมด้านเพศวิถีในด้านรูปแบบความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างชายกับหญิงโดยศึกษาจากวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งที่ประพันธ์เนื้อร้องโดยนักประพันธ์ชาย ขับร้องโดยนักร้องหญิงที่เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 - ปี พ.ศ. 2554 มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศวิถีรวมทั้ง 9 เพลงซึ่งใช้ทฤษฎีเพศวิถี (Sexuality) เป็นกรอบในการศึกษา ผลการศึกษาพบว่าเพลงที่ยกตัวอย่างมาทั้งหมด สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมในด้านเพศวิถีที่เกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์ทางเพศว่า สังคมไทยยังเห็นคุณค่าในค่านิยมด้านเพศวิถีในด้านรูปแบบความสัมพันธ์ทางเพศแบบ “ผิวเดียวเมียวเดียว” ซึ่งถือว่าเป็นปทัสถานทางสังคมที่เป็นที่ยอมรับ

5.บทเพลงสะท้อนการสื่อสารผ่านดนตรี ดังปรากฏในงานวิจัยเรื่อง “ดนตรี เทศกาล และอาชีพในเพลงลูกทุ่ง: อัตลักษณ์และการต่อรองของคนอีสาน” (สิริชญา คอนกรีต,2558) เพลงลูกทุ่งอีสานใช้ดนตรี

เทศกาล และอาชีพ เป็นเครื่องบ่งชี้อัตลักษณ์อีสานพลัดถิ่น และต่อรอง ตอบโต้กับมายาคติที่คนนอกมีต่อคนอีสาน เครื่องบ่งชี้อัตลักษณ์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นตัวตนของคนอีสานที่ขยัน อดทน และสนุกสนาน เพลงลูกทุ่งใช้ดนตรีเพื่อนำเสนออัตลักษณ์ลูกผสม และอุปนิสัยรื่นเริงของคนอีสาน รวมทั้งพรสวรรค์,ด้านการร้องรำของคนอีสานเพื่อต่อรองกับบริบทการทำงานที่ถูกกดทับ ส่วนงานเทศกาลนั้นเป็นช่วงเวลาที่คนอีสานจะมีโอกาสออกจากพื้นที่งานกลับบ้าน ด้านอาชีพ ที่ถูกนำเสนอในเพลงลูกทุ่งมากที่สุด ได้แก่ กรรมกร และหนุ่มสาวโรงงาน ซึ่งเป็นงานระดับล่าง อาชีพดังกล่าวเป็นเครื่องบ่งชี้อัตลักษณ์นักร้องของคนอีสานเพื่อตอบโต้มายาคติที่คนนอกมองคนอีสานว่ายากจนเพราะเกียจคร้าน หรือในงานวิจัยของ ทศนวิศิณ ฐุสรานนท์ พรพรรณ ประจักษ์เนตร (2560,1-30) เรื่อง พัฒนาการในการสื่อสารของเพลงลูกทุ่งผ่านการเล่าเรื่องตามค่านิยม ของสังคมไทย จากอดีตสู่ปัจจุบัน” ที่ในงานวิจัยสะท้อนข้อมูลว่าด้วยเล่าเรื่องของเพลงลูกทุ่งจากอดีตสู่ปัจจุบัน ที่สะท้อนค่านิยมทางสังคมมักเป็นผลสะท้อนของวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไปในแต่ละยุคสมัยซึ่งจะสอดคล้องกับความหมายและการเล่าเรื่องของเพลงลูกทุ่งในช่วงเวลานั้น หรือในงานวิจัยของ จำนงค์ ไชยมงคล (2562 :2911-2932) กระบวนทัศน์เชิงพุทธจิตวิทยาในเพลงลูกทุ่งไทย หรือในงาน ทับทิม ชัยชนะ โกชัย สาริกบุตร รังสรรค์ จันตะ (2016 : 53-62) “บทบาทของผู้หญิงสามัญในเพลงลูกทุ่งร่วมสมัย” ที่สะท้อนข้อมูลถึงผู้หญิงในเพลงลูกทุ่งว่า บทบาทของผู้หญิงสามัญในเพลงลูกทุ่งร่วมสมัย ที่กำหนดบทบาทของผู้หญิงมี 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการศึกษา และปัจจัยด้านวัฒนธรรมชุมชน เป็นปัจจัยกำหนดให้ผู้หญิงในเพลงลูกทุ่งมีบทบาทและบุคลิกที่เปลี่ยนไปจากอดีต และเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่เด่นที่สุด

6. บทเพลงสะท้อนนัยยะทางภาษาในฐานะที่เป็นวรรณกรรมความคิด และชีวิต ดังปรากฏในงานวิจัยเรื่อง *การศึกษาวิเคราะห์วรรณศิลป์ในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของหนูมิเตอร์* (สุนทรี ดวงทิพย์, 2015) ที่ในงานได้วิเคราะห์วรรณศิลป์ในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของหนู มิเตอร์ โดยศึกษาจากผลงานเพลงอัลบั้มชุดนิราศป่าปูนและอัลบั้มลูกทุ่ง มิเตอร์ ชุดที่ 1-5 รวม 24 เพลง ที่ผู้วิจัยสะท้อนผลการวิเคราะห์ว่า “...วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งมีเนื้อหาสาระสะท้อนวิถีชีวิตและเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคม โดยนำเสนอเนื้อเพลงด้วยภาษาที่เรียบง่าย ซึ่งผู้ประพันธ์เพลงสามารถเลือกใช้คำได้เหมาะสมกับอารมณ์เพลง จึงทำให้ผู้ฟังหรือผู้รับสารเข้าใจความหมายได้ตรงกับที่ผู้ประพันธ์เพลงต้องการ ซึ่งความงามด้านวรรณศิลป์เป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่ช่วยส่งเสริมให้วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของหนู มิเตอร์มีคุณค่าน่าสนใจ โดยเฉพาะความโดดเด่นด้านวรรณศิลป์ อันได้แก่การใช้ภาพพจน์ในเพลงลูกทุ่ง ประกอบด้วย ภาพพจน์เปรียบเทียบ (อุปมา อุป้องค์) ภาพพจน์สิ่งแทน (สัญลักษณ์ นามนัย) ภาพพจน์สมมติ (บุคลาธิษฐาน สมมุติภาวะ) ภาพพจน์ขัดแย้ง (ปฏิปจน์ ปฏิพากย์) ภาพพจน์เกินจริง (อติพจน์) และด้านการใช้ภาษาในเพลงลูกทุ่ง ประกอบด้วย การเล่นคำ การซ้ำคำ และการซ้ำเสียง...” หรือในงานเรื่อง “*ภาพสะท้อนสังคมกับบรรณคดีในเพลงลูกทุ่งไทย พ.ศ. 2500-2550* (พิชญพงษ์ ญาณศิริ, โกวิท ภูมิพวง, วิไลศักดิ์ กิ่งคำ, 2014,145-156) หรือในงานเรื่อง *ความยากจนในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง : มุมมองและข้อสังเกตบางประการ* (เจด็จ คชฤทธิ์, 2013,187-201) หรือในงานเรื่อง *พินิจเพลงลูกทุ่งในแง่วรรณกรรมพื้นบ้านพื้นเมือง* (จินตนา ดำรงค์เลิศ, 1998,18-29) โดยงานวิจัยที่ยกมาสะท้อนความว่า

เพลงลูกทุ่งเป็นวรรณกรรมทางสังคมที่สะท้อนข้อมูลข้อมูลเท็จจริง อารมณ์และความรู้สึกในฐานะเป็นบันเทิงคดีชนิดหนึ่ง

ภาพที่ 3 บทวิเคราะห์ต่อเพลงและมิติเชิงพื้นที่เพชรบุรี สมุทรสงคราม และราชบุรี (ภาพ ; ผู้เขียน)

4.เพลงลูกทุ่ง ดนตรี และการสื่อสาร

ในเสน่ห์ของดนตรี และวิถีของบทเพลง ตามที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ และพยายามสื่อความให้เห็นว่า เพลงลูกทุ่ง หรือเพลงชนิดอื่น ๆ สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารทั้ง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และศาสนา ที่สามารถสะท้อนออกมาเป็น (1) ภาษากับการเล่าเรื่อง (2) ข้อมูลอันเป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏในเพลง (3) การเรีงร้อย เพราะเท่าที่สังเกต จะพบว่าดนตรีที่ปรากฏส่วนใหญ่จะเป็นการเรีงร้อยเป็น กลอน หรือการสัมผัสสอโน ที่ทำให้เห็นว่าดนตรีเป็นส่วนสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการขับเคลื่อน เป็นดนตรี (4) ทำให้เกิดการปลงและการขับเคลื่อนร่วมกันระหว่างดนตรีและเอกลักษณ์ของดนตรี ที่ทำให้เกิด เป็นปลงและการขับเคลื่อนในองค์รวมด้วยเช่นกัน ทำให้เกิดการสื่อสาร ดังนั้นดนตรี เพลงนอกเหนือจากการ จะเป็นวรรณกรรม และการเล่าเรื่องแล้ว ยังเป็นเอกลักษณ์ในเรื่องการสื่อสาร และวิถีของการสื่อสาร ดังนั้นในอดีต ดนตรีไม่ได้มีมาก การเล่าเรื่องผ่านดนตรี ในเพลงที่ยกมา ประกอบด้วยเสียงขับร้อง และดนตรีประกอบ ทั้งในแบบ ดีด สี ตี เป่า ที่ในศาสตร์แห่งดนตรีเรียกว่า “ปัญญาดุริยางค์” ที่ปรากฏในบทความเรื่อง “ดนตรีใน พระไตรปิฎกว่าด้วยการบำบัด บุญ และการบรรลุธรรม” (ดิเรก ด้วงลอย และคณะ,2559,118-134) (ก) เพลง สื่อสารดนตรีที่มีความหลากหลาย (ข) สื่อสารข้อเท็จจริงในเพลงทั้งเหตุการณ์ ข้อมูล บุคคลในเหตุเพลง หรือ เหตุการณ์ในเพลง (ค) เพลงสื่อสารความคิดของผู้แต่ง เช่น เพลงสาวเพชรบุรี ก็เป็นการสะท้อนคิดความรู้สึก หรือเพลงลาสาวแม่กลองก็เป็นการสะท้อนความรู้สึก ซึ่งทั้งหมดเป็นการสื่อสาร หรือในเพลงร่วมสมัยของดนตรี เพื่อชีวิตอย่างคาราบาว ก็สะท้อนบริบทของความคิด เช่น เพลงพะยอม ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์กรณียัด

สวนแก้วกับข้อพิพาททางหมาย โดยเพลงพูดถึงพระพะยอม (แต่ผู้ร้องและแต่งใช้คำว่าแต่เณรไม่ยอม สะท้อน สื่อสารข้อเท็จจริงในเหตุการณ์นั้น) หรือในกรณีเพลงแรพ “แลร์กนิรันดรกาล” ที่สะท้อนบริบทความเชื่อต่อ ความรักต่อภาพวาดที่วัดภูมินทร์ จังหวัดน่าน ทั้งหมดจึงเป็นการสื่อสารผ่านเพลง ดังนั้นดนตรี เพลง ภาพยนตร์ และภาพ หรืออีกหลายช่องทาง ล้วนเป็นสิ่งร่วมสมัยต่อการสื่อสาร ประหนึ่งเอกลักษณ์ของเพลง ลูกทุ่ง จึงเป็นการสื่อสารบริบทเชิงพื้นที่ของแต่ละแห่งทำให้เกิดความร่วมมือต่อสิ่งที่เกิดขึ้นด้วยเช่นกัน

การใช้เพลงเป็นช่องทางในการสื่อสารทั้งอัตลักษณ์ สำนึก และชาติพันธุ์ ดังปรากฏในงานวิจัยเรื่อง *วรรณกรรมเพลงพื้นบ้านกันตรึม: กรณีศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่สัมพันธ์กับสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรตามแนวบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา* (คณินนิตย์ ไสยโสภณ, ประทีป แชรรัมย์, 2018, 95-107) ในงานวิจัยเรื่อง *พัฒนาการในการสื่อสารของเพลงลูกทุ่งผ่านการเล่าเรื่องตามค่านิยม ของสังคมไทย จากอดีตสู่ปัจจุบัน* (ทัศนวิศิน ฐุสรานนท์, พรพรรณ ประจักษ์เนตร, 2560, 1-30) ในงานวิจัยเรื่อง *เพลงลูกทุ่งไทยในบริบทจักรวรรดินิยม (พ.ศ. 2500 – 2530) : การสื่อสารภาพแทนความเป็นไทยที่ยังไม่ถูกสร้าง* (อิทธิเดช พระเพ็ชร, เชาวฤทธิ์ เชาวแสงจันทร์, 2562, 59-69) ในงานวิจัยเรื่อง *เพลงลูกทุ่งลาวกับการประกอบสร้างความทันสมัย* (ปิยวรรณ กัญทอง, 2561, 13-33) ในงานเรื่อง *การสร้างแบรนด์บุคคลของศิลปินลูกทุ่ง ปีบปี ปรัชญาลักษณ์* (พันธกานต์ ทานนท์, 2562, 145-169) และในงานวิจัยเรื่อง *กลวิธีทางภาษาในเพลงลูกทุ่งเพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ และการเมืองเชิงวัฒนธรรม ของคนอีสานพลัดถิ่น* (สิริชญา คอนกริต, 2560, 1577-1594) เป็นต้น ทั้งหมดเป็นการสะท้อนข้อเท็จจริงและสัญลักษณ์ในเพลง ที่มีเป้าหมายเป็นการสื่อสาร ดังนั้นดนตรี เพลง รวมทั้งเพลงลูกทุ่ง จึงเป็นการสื่อทั้งการเมือง อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งปรากฏในเพลง และในดนตรีที่ยกมาด้วยเช่นกัน

5. สรุป

ดนตรีเป็นการสะท้อนถึงข้อมูลหรือเรื่องราวในเพลง ที่เป็นการบันทึกทั้งในส่วนของช่วงเวลา เหตุการณ์ และความเกี่ยวเนื่องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น และที่สำคัญเพลงยังสะท้อนเอกลักษณ์ทางภาษาเสน่ห์ของภาษา และข้อเท็จจริงทางภาษาที่ทำให้เกิดพลวัตที่เกิดขึ้นของดนตรี และเนื้อหาในเพลงที่เกิดขึ้นด้วย ทำให้เกิดการเรียบเรียงเป็นภาษาเพลง ภาษาดนตรี และภาษาของวรรณกรรมดนตรี ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนผ่านเป็นความงามและเอกลักษณ์ของดนตรี ที่ทำให้เกิดเป็นการสื่อสารด้วยดนตรี (1) การบันทึกข้อมูลและช่วงเวลาของประวัติศาสตร์ในช่วงเวลานั้น ดังปรากฏในเพลงสาวแม่กลอง ที่ให้ความสำคัญกับทหาร และการแต่งเพลง (2) เป็นการบันทึกบริบทในเชิงพื้นที่และช่วงเวลา ที่ทำให้เกิดการขับเคลื่อนดนตรี (3) เป็นการบันทึกวรรณกรรมผ่านการเล่าเรื่อง และผสมดนตรี ทำให้เกิดการเล่าเรื่องผสมผสานกับเรื่องที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบและก่อให้เกิดการขับเคลื่อนเป็นพลังทางภาษาและการสื่อสารด้วย

เช่นกัน ดังนั้นในการนำเสนอในบทความจึงสะท้อนเพลงลูกทุ่งที่เราคุ้นชิน แล้วนำมาเล่าเรื่องอย่างเป็นระบบ ภายใต้วาทกรรมความเป็นจริง ข้อเท็จจริงที่ปรากฏผ่านเพลงสาวเพชรบุรี ลาสาวแม่กลอง และสาวโพธาราม

เอกสารอ้างอิง

- เจตต์จ คชฤทธิ์. (2013). ความยากจนในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง : มุมมองและข้อสังเกตบางประการ. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*. 3 (2),187-201.
- จินตนา ดำรงค์เลิศ. (1998). พินิจเพลงลูกทุ่งในแง่วรรณกรรมพื้นบ้านพื้นเมือง. *วารสารราชบัณฑิตยสถาน*. 23 (3),18-29.
- จำนงค์ ไชยมงคล. (2562). กระบวนทัศน์เชิงพุทธจิตวิทยาในเพลงลูกทุ่งไทยวารสาร. *มหาจุฬานาครทรรค*. 6 (6),2911-2932.
- ต้นหยง วรวงษ์, ศรชัย มุ่งไธสง, ณัฐพล สันธิ. (2017). การวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่ง: กรณีศึกษาบทเพลงของนักร้องหญิงต่าย อรทัย. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ*. 10 (3),249-261.
- ทับทิม ชัยชนะ โกชัย สาริกบุตร รังสรรค์ จันดี. (2016). บทบาทของผู้หญิงสามัญในเพลงลูกทุ่งร่วมสมัย. *พินเนศวร์สาร*. 12 (2), 53-62.
- ทัศนวิศิน ฐุสรานนท์ พรพรรณ ประจักษ์เนตร. (2560). พัฒนาการในการสื่อสารของเพลงลูกทุ่งผ่านการเล่าเรื่องตามค่านิยม ของสังคมไทย จากอดีตสู่ปัจจุบัน. *วารสารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ* 4 (2),1-30.
- ณกมล ปุญชเขตต์ทิกุล. (2015). ไพบูลย์ บุตรขัน กับภูมิปัญญาทางสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งไทย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*. 6 (2),29-37. ประมาภรณ์ ศิริภูมิ, เมธานนท์ แสงสุระ, ปพิชญา พรหมกันธา, พัทธนันท์ พาป้อ, ปุณ ชมภูพระ. (2019). สุนทรียภาพทางภาษาในบทเพลงไทยลูกทุ่งของ เต๋อ อธิบดินทร์. *วารสารปัญญา*. 26 (1),1-13.
- ปิยลักษณ์ โทธีวรรณ. (2018). ปฏิบัติการทางวาทกรรมในวัฒนธรรมสมัยนิยมผ่านเพลงลูกทุ่งไทย. *กระแสวัฒนธรรม*. 19 (36),74-81.
- พรทิพย์ ฉายกั, จันทนา แก้ววิเชียร. (2018). วิเคราะห์แนวคิดและศิลปะการใช้ภาษาในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งที่แต่งโดย สลา คุณวุฒิ. *ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร*. 20 (1), 91-99.
- มะณีรัตน์ รักเพื่อน, จารุวรรณ ธรรมวัตร, โสภี อุ่นทะยา. (2017). สารัตถะของเรื่องเล่าในเพลงลูกทุ่งอีสาน. *วารสารวิชาการร่มยสาร*. 15 (3), 145-155.
- พิษณุพงษ์ ญาณศิริ, โกวิท พิณพวง, วิไลศักดิ์ กิ่งคำ. (2014). ภาพสะท้อนสังคมกับบรรณคดีในเพลงลูกทุ่งไทย พ.ศ. 2500-2550. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 33, (3), 145-156.
- ถาวรดา จันทนะสุด. (2008). พุ่มพวง ดวงจันทร์ จุดพลิกผันของเพลงลูกทุ่งไทย. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 37(1),1-22.

- สาทร ศรีเกตุ. (2013). ภาพสะท้อนและพลังขัดแย้งของกระบวนการเป็นสากลของรัฐในเพลงลูกทุ่งไทยช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ถึงยุคเผด็จการทหาร. *วารสารสังคมศาสตร์*. 43 (2),105-123.
- สุนทรี ดวงทิพย์. (2015). การศึกษาวิเคราะห์วรรณศิลป์ในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของหนูมิเตอร์. *สักทอง: วารสารมนุษยศาสตร์*. 21(2), 67-82.
- เคน สองแคว. (9 มิถุนายน 2560). *ลูกทุ่งทหาร*. สืบค้นเมื่อ 26 มิถุนายน 2563.
จาก <https://www.komchadluek.net/news/ent/270246>
- ราชกิจจานุเบกษา. (2559). ข้อกำหนดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี พุทธศักราช 2558 เล่ม 133 ตอนพิเศษ 48 ง หน้า 40. 25 กุมภาพันธ์ 2559.
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2559/E/048/40.PDF>
- ราชกิจจานุเบกษา. (2562). ข้อกำหนดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี พุทธศักราช 2562 เล่ม 132 ตอนพิเศษ 104 ง หน้า 65 26 เมษายน 2562
http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/E/104/T_0065.PDF
- วีระพงศ์ มีสถาน. (2550). *คนราชบุรี*. ราชบุรี: ธรรมรักษ์การพิมพ์ จำกัด.
- เพชรรุ่ง เทียนปวีโรจน์. (2015). รายงานตรวจราชการเมืองราชบุรีและเมืองสมุทรสงคราม ร.ศ. 117 : เอกสารประวัติศาสตร์ราชบุรีและสมุทรสงครามในสมัยรัชกาลที่ 5. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*. 35 (2),147-166.
- ดิเรก ด้วงลอย และคณะ. (2559). ดนตรีในพระไตรปิฎกว่าด้วยการบำบัด บุญ และการบรรลุธรรม.*วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ*. 1(2),118-134.
- ทัศนวิศิน ฐุสรานนท์,พรพรรณ ประจักษ์เนตร. (2560). พัฒนาการในการสื่อสารของเพลงลูกทุ่งผ่านการเล่าเรื่องตามค่านิยม ของสังคมไทย จากอดีตสู่ปัจจุบัน. *วารสารการสื่อสารและนวัตกรรม นิด้า*. 4 (2),1-30.
- ประทีป แชรรัมย์. (2018). วรรณกรรมเพลงพื้นบ้านกันตรึม: กรณีศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่สัมพันธ์กับสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรตามแนวบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา.*วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*. 20 (1),95-107.
- ปิยวรรณ กันทอง. (2561). เพลงลูกทุ่งลาวกับการประกอบสร้างความทันสมัย. *วิจิตรวรรณสาร*. 2 (2),13-33.
- พันธกานต์ ทานนท์. (2562).การสร้างแบรนด์บุคคลของศิลปินลูกทุ่ง ป๊อปปี้ ปรัชญาอักษร. *วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร*. 2 (3),145-169.
- สัญญา ชีวะประเสริฐ. (2017). พุ่มพวง ดวงจันทร์ ปรากฎการณ์ของเพลงลูกทุ่ง. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม* 36 (1),133-153.
- สิริชญา คอนกริต. (2560).กลวิธีทางภาษาในเพลงลูกทุ่งเพื่อสื่อสารอัตลักษณ์และการเมืองเชิงวัฒนธรรม ของคนอีสานพลัดถิ่น.*Verdian E-Journal Silpakorn University ฉบับภาษาไทย มนุษย์ศาสตร์สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 10 (2),1577-1594.

- สิริขญา คอนกรีต. (2558). ดนตรี เทศกาล และอาชีพในเพลงลูกทุ่ง: อัตลักษณ์และการต่อรองของคนอีสาน. *วารสารอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 44 (2),71-102.
- สิริขญา คอนกรีต. (2015). ดนตรี เทศกาล และอาชีพในเพลงลูกทุ่ง : อัตลักษณ์และการต่อรองของคนอีสาน. *วารสารอักษรศาสตร์*. 44 (2), 71-102.อรวรรณ ชมดวง,อรทัย เพ็ญยุระ. (2557). เพศวิถีและสังคมไทยในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง. *วารสารบัณฑิตศึกษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*. 3 (2),76-98.
- อิทธิเดช พระเพ็ชร,เชาวฤทธิ์ เชาวแสงจันทร์. (2562). เพลงลูกทุ่งไทยในบริบทจักรวรรดินิยม (พ.ศ. 2500 – 2530) : การสื่อสารภาพแทนความเป็นไทยที่ยังไม่ถูกสร้าง. *วารสารนิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 37 (1),59-69.
- อุไรวรรณ สิงห์ทอง, หนึ่งฤทัย ม่วงเย็น, ขวัญดาว บุญทอง. (2017). วิเคราะห์การใช้ภาษาในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของไบเตย อาร์สยาม. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*. 11 (1),73-78.